

Samen naar sterk schoolaanwezigheidsbeleid en de route daar naar toe

Mensgericht én datagedreven werken aan meer aanwezigheid, meer welzijn en betere onderwijsresultaten

Schoolaanwezigheid is een gezamenlijke verantwoordelijkheid van leerling, ouders, onderwijspersoneel én schoolleiding. De schoolleiding signaleert vroegtijdig de ondersteuningsbehoeften van leerlingen en onderwijspersoneel.

Op basis van mensgericht en data geïnformeerd handelen worden deze vertaald naar gerichte interventies. Zo versterkt de school het welzijn van leerlingen en hun onderwijskansen. Hoe? Hieronder geven we tips.

Fijn dat je er bent!

Bewustwording: Aanwezigheid als fundament

- Spreek over **aanwezigheid** in plaats van verzuim. Dit verlegt de focus van problemen naar kansen en stimuleert groei.
- Zorg voor bewustwording van het belang van schoolaanwezigheid bij alle betrokkenen.
- Ontwikkel een **gedeelde visie** op het belang van aanwezigheid. Betrek hierbij schoolleiding, besturen, samenwerkingsverbanden en LPA en overige ketenpartners.
- Borg het schoolaanwezigheidsbeleid duidelijk en monitor structureel de voortgang en opbrengsten van jullie aanpak. Benut vooral de kansen die liggen in het vroegtijdig signaleren en opvolgen van geoorloofde afwezigheid. Juist in het geoorloofd verzuim ligt de grootste kans om de schoolaanwezigheid te vergroten.

Rollen, taken en verantwoordelijkheid: Eigenaarschap

- Kies voor positieve en activerende rollen, zoals een **aanwezigheidscoördinator** in plaats van een verzuimcoördinator.
- Formuleer gezamenlijk heldere **rollen, taken en verwachtingen**, zowel binnen de school als met partners zoals gemeente, jeugdhulp en jeugdgezondheidszorg.
- Richt ondersteunende systemen in zodat de schoolaanwezigheidscoördinator de mentor kan berichten om contact op te nemen met leerling en ouders.
- Besteed aandacht aan specifieke scholing van onderwijspersoneel, zoals gespreksvoering, gedragsbeïnvloeding
- Stimuleer eigenaarschap door verantwoordelijkheid te delen en samenwerking centraal te stellen.
- Investeer in relaties: een open en positieve houding naar leerlingen en ouders vergroot de kans op tijdige signalering en passende ondersteuning.

Registratie: Van data naar inzicht

- Borg een **eenduidige en betrouwbare** registratie van afwezigheid door:
 - o heldere definities van de reden van afwezigheid
 - o zorgvuldig gebruik van systemen
 - o vastgelegde workflow
 - o expliciete opvolging van al het verzuim.
- Zet registratie om in **sturingsinformatie** door structurele analyses van verzuimdata op schoolniveau, op sub niveau (bv klas, leerjaar, leerniveau, vak) en op leerlingniveau. Patronen kunnen daardoor vroegtijdig worden gesignaleerd. Urgentie en voortgang worden transparant binnen de organisatie.
- Baseer het handelen op deze analyses: verhelder oorzaken van afwezigheid en verbind hier **doelgerichte interventies** aan binnen een samenhangend, schoolbreed schoolaanwezigheidsbeleid.
- Handel **planmatig**: van preventieve maatregelen op school- en groepsniveau naar onderbouwd maatwerk voor individuele leerlingen.

Attitude en schoolklimaat: Een plek waar je wilt zijn

- Creëer een positief en veilig schoolklimaat waarin leerlingen én onderwijspersoneel zich gezien en gehoord voelen. Ontwerp een veilig schoolklimaat in een lerende omgeving.
- Investeer in gastvrijheid, sterke lessen en positief onderwijs.
- Bouw aan vertrouwen en samenwerking – in de klas, schoolbreed en met partners – zodat leerlingen zich verbonden voelen en graag naar school komen.
- Zie poster 1 en 2 (www.zeeuwseopmaat.nl).

Bronnen

Bannink, F., Kuiper, E., & Eylan, Ö. (2020). De kracht van hospitality: Een nieuw concept in organisaties. Boom. | Halberstadt, R. (2023). Schoolverzuim: een tip van de sluier opgelicht: Geoorloofd en ongeoorloofd schoolverzuim verklaard door ouderschapstijlen, aanpassingsvormen, peer invloed en schoolverzuimbeleid (Proefschrift). Erasmus Universiteit Rotterdam. | Heyne D, Verstraete I and de Wit M (2025) Addressing authorized absences: a school district's initiative to examine prevalence and promote proactive attendance practices. Front. Educ. 10:1546046. doi: 10.3389/feduc.2025.1546046. | Poelmans, P. (2023). Bouwen aan motiverende leeromgevingen (Openbare les 1). Hogeschool Rotterdam. hbo-kennisbank.nl/details/sharekit_hr:oai:surfsharekit.nl:1d7986ea-2bc7-4fc8-9ad8-47bd4743e95. | Roelofs, M., Kennis, R., Kersten, G., Vermeulen, H., & Beurskens, K. (2025). Beter zicht op verzuim: Eindrapportage. KBA Nijmegen. [gespecialiseerdonderwijs.nl]. | Tweede Kamer der Staten-Generaal. (2026, 7 april). Wet terugdringen schoolverzuim (Kamerstuk 36663). [tweedekamer.nl]. | VO-raad. (2026, 8 april). Tweede Kamer stemt voor wet terugdringen schoolverzuim. vo-raad.nl [vo-raad.nl].